

Exempel och mall för analys och bedömning av grundorsaker, utifrån avvikelserapporter

Syftet med "5-varför-metoden" är att få fram de faktiska grundorsakerna och därigenom hitta de mest effektiva åtgärderna.

Exempel 1:

Orsaksområde Förväxling av läkemedel på VoB

1. Varför fick patienten fel läkemedel?	Därför att två patienters läkemedel hade förväxlats.
2. Varför hade läkemedlen förväxlats?	Därför att personalen hämtade flera patienters dospåsar samtidigt och bar dem i fickan, utan att kontrollera namn, personnummer, datum och läkemedelslista noggrant.
3. Varför utfördes inte kontrollerna?	Därför att dospåsarna redan var blandade i fickan, vilket gjorde det svårt att säkerställa korrekt identitet för varje påse.
4. Varför hade flera dospåsar hämtats?	Därför att det var ett inarbetat arbetssätt på den enheten.
5. Varför fanns detta arbetssätt?	Därför att enhetschefen inte hade identifierat och åtgärdat riskerna med det befintliga arbetssättet.

Bakomliggande orsak finns inom:

Personalen har bristande kännedom och följsamhet till gällande riktlinjer. Personalen har ett arbetssätt som inte är förenligt med god och säker vård

Enhetschefen har bristande kunskap om läkemedelshanteringen på arbetsplatsen samt personalens kännedom och följsamhet till riktlinjer

Kan bakomliggande orsak elimineras?

Enhetschef ska ha god kännedom om gällande riktlinjer samt säkerställa personalens kunskap och följsamhet till dessa.

Exempel 2:

Orsaksområde Ej utförd ordinerad fysioterapiåtgärd

1. Varför utfördes inte träningen?	Därför att personalen prioriterade andra arbetsuppgifter.
2. Varför prioriterades andra arbetsuppgifter?	Därför att personalen inte förstod konsekvensen av utebliven träning.
3. Varför förstod man inte konsekvensen av utebliven träning?	Därför att personalen inte tänker på eller förstår att träningen är viktig för patienten, samt att ordinerad träning är hälso- och sjukvård och att det därför är en prioriterad arbetsuppgift som måste utföras.
4. Varför förstår inte personalen att träning är viktig och måste utföras?	Därför att upplägget med ordinerade åtgärder som överlämnas utan delegering inte säkerställer varje personals förståelse, kunskap och ansvar, samt att chef inte i tillräcklig grad följer upp det dagliga arbetet.
5. Varför fungerar det på detta sätt?	Därför att: -Det har blivit ett etablerat sätt att överlämna ordinerad träning till all personal i stället för till enstaka utsedda, bl.a. utan tillräcklig kunskap om utförande personals kompetens och förutsättningar. -Att kunskapen om att lämna information till enhetschef om överlämnande av ordinerad träning inte alltid finns. -Saknade förutsättningar och bristande kunskap för enhetschefen att följa upp överlämnad ordination, ex någon form av signal till chefen att en åtgärd inte blivit utförd. -Okunskap alternativt bristande kultur i att skriva avvikelserapport.

Bakomliggande orsak finns inom: Bristande bedömning av legitimerad personal, avsaknad av förutsättningar samt kunskap hos enhetschef samt bristande förutsättningar och kunskap hos personal.

Kan bakomliggande orsak elimineras? Förbättrad kunskap om ansvar och riskbedömning för legitimerad personal samt löpande information/utbildning till personalen om vikten av att utföra alla ordinerade hälso- och sjukvårdsåtgärder och vilka konsekvenserna för den enskilde kan bli om de inte utförs. Digital signering alternativt annat arbetssätt som förenklar signering samt uppföljning för både enhetschef och legitimerad personal.

Mall för egen analys. Observera att det kan finnas flera orsaksområden till en händelse.

Orsaksområde 1:

1. Varför ...	Därför att ...
2. Varför ...	Därför att ...
3. Varför ...	Därför att ...
4. Varför ...	Därför att ...
5. Varför ...	Därför att ...

Bakomliggande orsak finns inom:

Kan bakomliggande orsak elimineras?

Orsaksområde 2:

1. Varför ...	Därför att ...
2. Varför ...	Därför att ...
3. Varför ...	Därför att ...
4. Varför ...	Därför att ...
5. Varför ...	Därför att ...

Bakomliggande orsak finns inom:

Kan bakomliggande orsak elimineras?

Orsaksområde 3:

1. Varför ...	Därför att ...
2. Varför ...	Därför att ...
3. Varför ...	Därför att ...
4. Varför ...	Därför att ...
5. Varför ...	Därför att ...

Bakomliggande orsak finns inom:

Kan bakomliggande orsak elimineras?

Orsaksområde 4:

1. Varför ...	Därför att ...
2. Varför ...	Därför att ...
3. Varför ...	Därför att ...
4. Varför ...	Därför att ...
5. Varför ...	Därför att ...

Bakomliggande orsak finns inom:

Kan bakomliggande orsak elimineras?

Orsaksområde 5:

1. Varför ...	Därför att ...
2. Varför ...	Därför att ...
3. Varför ...	Därför att ...
4. Varför ...	Därför att ...

5. Varför ...	Därför att ...
----------------------	-----------------------

Bakomliggande orsak finns inom:

Kan bakomliggande orsak elimineras?